

2021

Het pedagogisch beleid van

PLUK
kinderdagverblijf

Wat willen wij en hoe doen we dat op Pluk

Postadres:
Burgemeester Nawijnlaan 101
2042 PZ Zandvoort

telefoon: 023-5713665
e-mail: info@skipzandvoort.nl
website: www.skipzandvoort.nl

INHOUDSOPGAVE

	Hoofdstuk	Pagina
1	Inleiding	3
2	Enkele praktische zaken	4
3	De stamgroepen van Pippeloentje	6
4	Algemene pedagogische doelstellingen en visie van SKiP	7
5	Onze 5 pijlers	10
6	Uitwerking op Pluk	11
	<i>Thuis</i>	11
	<i>Veilig en vertrouwd</i>	13
	<i>Ontwikkelen</i>	17
	<i>Zorg voor elkaar</i>	21
	<i>Zelf doen</i>	23
7	Tenslotte	25
8	Bijlagen	
A	Beroepspraktijkvormingsplan (stagebeleid)	26
B	Pedagogisch coach en pedagogisch beleidsmedewerker	29

1. INLEIDING

SKiP is een kleine kinderopvangorganisatie met 2 kinderdagverblijven (Pippeloentje en **Pluk**), een peuterspeelzaal ('t Stekkie) en twee locaties met buitenschoolse opvang: Pipkids en Skippers.

In dit pedagogisch beleid kunt u iets lezen over onze uitgangspunten en de praktisch uitwerking hiervan op kinderdagverblijf Pluk.

Want natuurlijk wilt u zoveel mogelijk weten over hoe wij met uw kind omgaan, hem/haar verzorgen, voeden, troosten, stimuleren: kortom opvoeden!

Dat moet allereerst in overeenstemming zijn met uw ideeën, maar daarnaast heeft SKiP ook een eigen visie over opvoeden en maken we principiële keuzes in wat wij belangrijk vinden om een kind in de eerste jaren van zijn/haar leven mee te geven.

In dit pedagogisch beleid proberen we onze keuzes uit te leggen, evenals de praktische uitwerking hiervan.

Wij hopen dat u onze visie ook onderschrijft en kunt waarderen, want het gaat natuurlijk bovenal om het welzijn van uw kind!

Ik wens u veel leesplezier en heeft u vragen, vraag dan gerust om uitleg bij de pedagogisch medewerker of kom eens bij mij langs op een van de locaties.

Namens het gehele team van SKiP,
Relinde Adegeest

2. ENKELE PRAKTISCHE ZAKEN

- Kinderdagverblijf Pluk is een onderdeel van SKiP, de algemene visie en het pedagogisch beleid van SKiP ligt dus ook aan de basis van het kinderdagverblijf.
- SKiP is lid van de Brancheorganisatie Kinderopvang. Dit houdt onder andere in dat we ons houden aan de door hun vastgestelde **Algemene Voorwaarden voor Kinderopvang**, deze zijn onlosmakelijk gekoppeld aan de plaatsingscontracten van SKiP. Aanvullend hierop is ons eigen **Huishoudelijk Reglement**. Hierin staan enkele zaken uit de Algemene voorwaarden nogmaals genoemd (zoals de opzegtermijn van 1 maand), maar daarnaast ook enkele specifieke zaken zoals onze openingstijden, de mogelijkheid tot het ruilen of inhalen van dagen, ons klachtenprotocol (we zijn lid van de landelijke Geschillencommissie Kinderopvang), de wijze van betalen, enz.
- Naast onze Basiscontracten met vaste dagdelen per week (hele of halve dagen), is het bijvoorbeeld mogelijk om een flexibel contract af te sluiten met wisselende roosters per week. Meer informatie hierover kunt u krijgen bij de administratie van SKiP. Flexibel zijn is ons streven, maar dan wel met behoud van onze kwaliteit. Ook een dag extra afnemen of ruilen kan, onder enkele voorwaarden. Zo hebben kinderen met een 'flex-contract' altijd voorrang boven een 'ruildag' en gaan we de maximaal toelaatbare grootte van de groep niet te boven. Zie hiervoor het huishoudelijk reglement paragraaf 10: **'Aanvullende regels omtrent het ruilen van dagen'**.
- Om de stabiliteit op de groep te waarborgen wordt de inzet van oproepkrachten zoveel mogelijk beperkt. Toch moet er af en toe een pedagogisch medewerker vervangen worden. We hebben hiervoor enkele vaste flex-krachten en parttimers die, wanneer nodig, flexibel inzetbaar zijn. En in geval van nood staat ook de directeur graag nog eens op de groep.
- Gedurende de dag voldoen wij vanzelfsprekend aan de vereiste Beroepskracht/Kind/Ratio. Er zijn echter enkele momenten op de dag dat er minder pedagogisch medewerkers aanwezig zullen zijn, dit is aan het begin en aan het eind van de dag (8:15- 9:00 en 16:30-17:15) en wanneer de meeste kinderen slapen (13:30-15:00). *De tijden dat er dus in ieder geval niet wordt afgeweken van de wettelijke Beroepskracht-Kind-Ratio zijn: tussen 7:30 en 8:15, tussen 9:00 en 13:30, tussen 15:00 en 16:30, tussen 17:15 en 18:00.*
- Om onze pedagogische doelstellingen en professionaliteit te waarborgen hechten we sterk aan continue scholing, coaching en intervisie. Het beleid wordt regelmatig in teamvergaderingen behandeld en alle pedagogisch medewerkers worden gecoacht door een gediplomeerde coach. Zie ook hoofdstuk 8 bijlage B: **pedagogisch coach en pedagogisch beleidsmedewerker**.
- Regelmatig zijn er extra activiteiten op het kinderdagverblijf. Die worden gedaan door onze eigen pedagogisch medewerkers, of door extra beroepskrachten. Bijvoorbeeld tijdens de 'peuterdanslessen', bij kleine uitstapjes in de buurt, of tijdens grotere avonturen met de boswachter in de duinen. En natuurlijk is onze keukenhulp/groepshulp dagelijks extra inzetbaar op de groep. Stagiaires hebben we meestal het gehele jaar door, deze zijn altijd boventallig aanwezig, tenzij het een leer-werktraject is (BBL). Zie hiervoor het stagebeleid in hoofdstuk 3: **Beroepspraktijkvormingsplan**.

- Ons **'4-ogenprincipe'** houdt in dat er op ieder moment een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren met een beroepskracht. Hoe we dit praktisch invullen staat uitgebreid beschreven in ons document **'veiligheid op SKiP'** en wordt jaarlijks besproken met de oudercommissie
- Bij de start van de opvang heeft u een intakegesprek met een van de pedagogisch medewerkers op de groep van uw kind. Dit is tevens de mentor van uw kind. Tijdens dit kennismakingsgesprek wordt de dagelijkse gang van zaken besproken, kunt u ons de hemd van het lijf vragen en willen wij ook van alles weten over u en uw kind. Tevens worden een aantal wenmomenten afgesproken, voorafgaand aan de eerste echte dag van de opvang.
- Goed contact staat aan de basis van een goede samenwerking. En samenwerking is van fundamenteel belang bij een gezamenlijke verantwoording van de opvoeding. Daarom hechten we veel aan een open communicatie met de ouders. Wij willen dat zij zich thuis voelen op het kinderdagverblijf, met de pedagogisch medewerkers praten over hun kind (bij het haal- en brengmoment, in het overdrachtsschriftje en tijdens de oudergesprekken). Hun mening is van belang, dus worden zij ook jaarlijks uitgenodigd om een tevredenheidsmeting in te vullen.

SKiP informeert de ouders:

In het ouderportaal 'Konnect': iedere maand een nieuwsbrief en eventueel tussendoor aanvullende nieuwsberichten

Op papier: een paar keer per jaar ons magazine: de 'SKiP-post'

Via de oudercommissie: iedere maand heeft een afvaardiging van de oudercommissie een informeel gesprek met de directeur.

En wilt u meer weten? Onze deur staat altijd open!

3 DE STAMGROEPEN VAN PLUK

Pluk heeft 2 groepen:

De babygroep op Pluk bestaat uit kinderen vanaf 10 weken tot hun tweede verjaardag. Per dag worden er circa 9 (max. 10) baby's opgevangen.

Op de babygroep wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de individuele voedings- en slaaptijden van de baby's. De algemene vaste dagindeling is als houvast wel op de achtergrond aanwezig. Er worden gedurende de hele dag allerlei activiteiten met de kinderen ondernomen. Er wordt gezongen, boekjes voorgelezen, gespeeld op de mat, geknuffeld en met mooi weer kunnen de baby's naar buiten. Lekker spelen in de tuin op het gras (er zijn 'buitenbroeken' aanwezig!), of dichterbij op het balkon. Met de aanwezige wandelwagens en bolderkarren kunnen eventueel uitstapjes gemaakt worden.

Als de kinderen 2 zijn geworden gaan ze op Pluk naar de peutergroep. Op deze groep zijn ongeveer 13 peuters per dag (max 15).

Op de peutergroep houdt men zich aan een vast dagritme, maar natuurlijk wordt ook hier rekening gehouden met de individuele behoefte van ieder kind.

Er worden wat meer groepsactiviteiten ondernomen, zoals met elkaar knutselen, zingen, voorlezen etc. Op de groep is veel materiaal aanwezig voor het spelen van een rollenspel, het ontwikkelen van de grove en fijne motoriek, maar ook voor de verstandelijke-, lichamelijke- en de creatieve ontwikkeling

Vrijwel iedere dag zijn de kinderen een deel van de dag in onze mooie tuin te vinden. Ze kunnen zich hier naar hartenlust uitleven: met de watertafels, op de glijbaan, fietsen of in de zandbak spelen. En een beetje regen deert ons niet. Een mooie bolderkar is er voor een leuke wandeling in de buurt, bijvoorbeeld naar de brandweerkazerne of de bibliotheek.

Naarmate de kinderen ouder worden, wordt het sociale aspect belangrijker, de kinderen gaan vriendschappen ontwikkelen, ze leren om rekening te houden met elkaar en om elkaar te helpen. Ook wordt de zelfstandigheid bevorderd door de kinderen bijv. zelf hun jas, schoenen e.d. aan en uit te laten doen en zelf naar de toilet te laten gaan. En vaak kunnen ze al heel goed hun eigen brood smeren!

4 PEDAGOGISCHE DOELSTELLINGEN EN VISIE VAN SKiP

Visie:

“Het begint bij het kind”

Algemene pedagogische doelstelling:

“Kinderen opvangen buiten de huiselijke kring, op een wijze die aansluit bij de wensen en de behoeften van het kind en die kinderen stimuleert in hun groei naar volwassenheid.”

‘Buiten de huiselijke kring’ betekent voor SKiP: aandacht geven aan de eigenheid van de opvang.

‘Wensen en behoeften’ betekent dat belang wordt gehecht aan: geborgenheid, veiligheid en respect voor de autonomie en individualiteit van het kind.

‘Stimuleert’ wil zeggen: aandacht geven aan de ontwikkeling op alle vlakken, met inachtneming van de eigenheid van ieder kind.

Met ‘groei naar volwassenheid’ bedoelt SKiP: bevorderen van de zelfstandigheid, maar ook: kennis laten nemen van de wereld om ons heen, de natuur en de maatschappij waarin we leven, inclusief het bijbrengen van normen en waarden.

SKiP (Stichting Kinderopvang) vindt dat opvang buiten de huiselijke kring zonder meer kan en mag. Het uitgangspunt bij opvang buiten die huiselijke kring is in de eerste plaats het kind zelf. De tweede belanghebbende partij zijn de ouders/verzorgers. SKiP vindt dat de opvang van kinderen een verantwoordelijkheid is die niet slechts wordt gedeeld met de ouders, maar die door de organisatie en de ouders/verzorgers SAMEN wordt gedragen. (Dus niet elk een deel, maar samen het geheel). Dit brengt met zich mee dat goede communicatie met de ouders als essentieel wordt ervaren voor een goede opvang.

De opvang van een kind dient dat kind in de eerste plaats veiligheid, geborgenheid en gehechtheid te geven. Pas vanuit een veilige en geborgen omgeving, waarbij het mogelijk is een band te kunnen onderhouden kan een kind zich volledig en optimaal ontwikkelen.

Natuurbeleving krijgt bij ons veel aandacht. We willen de kinderen bewust maken van de waarde van de natuur. We zijn veel buiten, want behalve dat buiten spelen goed is voor de gezondheid, blijkt ook uit onderzoek dat buitenspel veel gevarieerder is dan binnen spelen en minder conflicten geeft. Bovendien: alles wat je binnen doet kan ook buiten!

En we zijn gehuisvest in een regio met prachtige natuur, daar willen wij de kinderen ook bewust van maken.

SKiP vindt dat om gehechtheid te kunnen bieden een kind in staat gesteld moet worden een band met een pedagogisch medewerker te ontwikkelen. Het liefst wil SKiP dat het mogelijk wordt voor 1 kind om zich aan 1 leidster te hechten.

Daarom zijn dit de consequenties:

1. We streven naar 3 vaste pedagogisch medewerkers per groep. Zij krijgen ieder een aantal kinderen toegewezen waarvoor zij extra verantwoordelijkheid dragen (mentorkinderen). De mentor is meestal de pedagogisch medewerker die het kind gedurende de week het vaakst ziet. Zij volgt de ontwikkeling volgens onze 'kind-volgmethode', voert de intake- en de oudergesprekken en is vast aanspreekpunt voor de ouders. *Voorafgaand aan de plaatsing van een kind en wanneer een kind overstapt naar een volgende groep plannen de leidsters een intakegesprek met de ouders. Tijdens dit gesprek krijgen zij te horen welke beroepskracht de mentor van hun kind wordt.*
2. We hebben om diezelfde reden een kleine poule van vaste oproepkrachten. Er wordt zo min mogelijk gebruik gemaakt van medewerkers via een uitzendbureau of andere organisatie.
3. De kinderen verblijven in horizontale groepen met vaste begeleidsters. Zij hebben een vaste ruimte. Wel wordt er gebruik gemaakt van de mogelijkheden om, op momenten dat hieraan behoefte is, de groepen samen te laten spelen. Dit stimuleert de kinderen tot nieuw spel en maakt de overgang naar een volgende groep makkelijker. De centrale ruimte en de gezamenlijke buitenruimte spelen hierin een belangrijke rol.
4. Op momenten dat de groepen samen zijn, bijvoorbeeld 's morgens vroeg in de centrale ruimte, wordt ervoor gezorgd dat de wettelijke norm m.b.t. de verhouding pedagogisch medewerker / kind nooit overschreden wordt. Bij meer dan 16 kinderen gaat men naar de eigen groep.
5. Om het kind geborgenheid te geven is continuïteit en eenheid van pedagogisch handelen nodig. Om dit te waarborgen, streeft SKiP ernaar om ervaren en minder ervaren medewerker met elkaar te combineren. Zo kunnen de ervaren krachten het pedagogisch handelen, zoals SKiP dat nastreeft, in de praktijk bijbrengen aan de medewerker met minder ervaring. Bovendien worden er (naast de individuele leertrajecten) gezamenlijke verplichte cursussen aangeboden aan alle pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerkers van de babygroepen zijn geschoold tot 'Babyspecialist'.
6. Om een kind goed te laten wennen wordt er tijdens het eerste gesprek met de ouders een wenperiode afgesproken van tenminste 2 weken. Deze wenperiode is voorafgaand aan de definitieve plaatsing.

Inspiratiebronnen voor SKiP:

De pedagoog Emmi Pikler voor de babygroep:

“respect voor de zelfstandige activiteiten van de baby; kinderen die de mogelijkheid hebben vanuit eigen initiatief te bewegen, leren uit zichzelf zitten, staan en lopen”

Janusz Korzak voor de peutergroep:

“laten we niet proberen om alles te voorkomen, bij elke aarzeling onmiddellijk de juiste weg te wijzen, bij elk gevaar te hulp te snellen. Laten we eraan denken dat wij op ogenblikken van hevige strijd misschien niet aanwezig kunnen zijn”.

De wereld buiten het kindercentrum is niet zonder gevaren en risico's. Daar moet je kinderen op voorbereiden; dit betekent dus opvoeden tot veilig gedrag. Bij opvoeden horen grenzen, wij moeten nadenken over waar die grenzen liggen.

De pedagoog Loris Malaguzzi:

“Kinderen hebben een natuurlijke drang om te leren en te communiceren. Dat lukt het beste wanneer ze zelf dingen mogen ontdekken en wanneer ze zich mogen uitdrukken met méér dan woorden. Want kinderen zijn geboren onderzoekers en beschikken over wel honderd talen.”

Belangrijker dan het resultaat van een 'werkje' is hierbij het proces en de ervaring.

ONZE 5 PIJLERS

Met onze visie als uitgangspunt willen we de algemene doelstelling bereiken door te steunen op:

Vijf “pijlers” als “de vingers van een hand”

◇ “THUIS”

De groepen van SKiP moeten een verlengstuk zijn van thuis, niet vervangend, eerder aanvullend; een plek waar ouders hun kinderen met een gerust hart brengen.

(R.W. basisdoel 1 en 4)

◇ “VEILIG EN VERTROUWD”

De kinderen moeten zich veilig en vertrouwd voelen bij de leiding, de andere kinderen en de ruimte waarin ze verblijven.

(R.W. basisdoel 1)

◇ “ONTWIKKELEN”

De kinderen moeten zich tijdens de opvang (samen met de volwassenen, de andere kinderen en het aangeboden spelmateriaal) emotioneel, sociaal, creatief en verstandelijk kunnen ontwikkelen. (R.W. basisdoel 2 en 3)

◇ “ZORG VOOR ELKAAR”

De kinderen moeten de waarden en normen van deze maatschappij leren; we leren ze zorg dragen en respect hebben voor elkaar, de volwassenen, het speelgoed en de ruimte.

(R.W. basisdoel 4)

◇ “ZELF DOEN”

Bij jonge kinderen zijn hun capaciteiten in aanleg aanwezig, de kinderen krijgen een grote vrijheid om die te ontplooien. Zelfstandig gedrag en ervarend leren worden gestimuleerd.

(R.W. basisdoel 2 en 4)

Deze pijlers omvatten tenminste de vier basisdoelen van Rixsen Walraven zoals die in de wet staan omschreven.

“ HET BEGINT BIJ HET KIND ”

UITWERKING BIJ KDV PLUK

Wij trachten onze doelstellingen niet alleen met mooie woorden te beschrijven, maar willen deze ook concreet maken in dit pedagogisch beleid.

◇ THUIS

Ons kinderdagverblijf moet een verlengstuk zijn van thuis, niet vervangend, eerder aanvullend; een plek waar ouders hun kinderen met een gerust hart brengen.

De kinderen en de ouders moeten zich bij SKiP “thuis” voelen. Zowel de ligging als de inrichting moet een prettige sfeer uitademen. Maar in het bijzonder zal het contact tussen de pedagogisch medewerkers en het management met de ouders goed moeten zijn. Dit contact verloopt op basis van vertrouwen, gelijkheid en openheid. Het contact met de ouders/verzorgers is van groot belang voor een optimale verzorging van de kinderen.

IN DE PRAKTIJK

De accommodatie:

Pluk is gevestigd in een zeer rustige woonwijk, dicht bij de natuur en verkeersluw. Maar niet te geïsoleerd, d.w.z. er is goed contact met de buurt, de buurtbewoners en buurtorganisaties. Dit maakt dat iedereen zich in de buurt goed “thuis voelt”.

Wij vinden het van belang dat de kinderen in een omgeving zijn die qua omvang door hen gehanteerd kan worden. Wij kiezen daarom bewust voor kleinschaligheid. Bij de uitbreiding in 2001 ging onze voorkeur uit naar een tweede locatie (Pluk) in plaats van uitbreiding bij Pippeloentje. Beide locaties zijn zodoende klein, zodat de kinderen zich thuis voelen in het gehele gebouw, en de kinderen en volwassenen elkaar allemaal kennen. Dit maakt dat de overgang van de kinderen naar een volgende groep soepel verloopt.

De pedagogisch medewerkers:

Het is belangrijk om de ouders en hun kind een welkom gevoel te geven. Bij binnenkomst moeten zij gezien worden en moeten ouders eventueel een kopje koffie of thee aangeboden krijgen. Zij moeten ook weten dat ze gedurende de dag altijd kunnen bellen om te informeren naar hun kind. Om goed op het kind te kunnen reageren is goed contact met de ouders van groot belang!

Om de kinderen een gevoel van ‘thuis horen’ in de buurt te geven zal er, behalve gewoon buiten spelen, ook regelmatig gewandeld worden in de buurt (de kinderen kennen de ‘buren’), of er worden uitstapjes gemaakt naar het kleine winkelcentrum, de weekmarkt, speeltuintjes in de buurt, of de bibliotheek. Naarmate de kinderen ouder worden, worden de uitstapjes uitgebreid.

De ruimte en de inventaris:

Een kinderdagverblijf is geen huis is met een huiskamer, slaapkamers voor iedereen, een gang en eventueel een trap met misschien wel een zolder. Wel willen wij dat thuis een beetje meekomt naar het kinderdagverblijf.

Op de groepen hangen foto's van de kinderen en van gedane activiteiten, zodat ze gedurende de dag nog even hierop kunnen kijken of aan elkaar kunnen laten zien. Om de kinderen nog meer het gevoel te geven dat het hun ruimte, hun gebouw is, worden de kunstwerken van de kinderen natuurlijk ook opgehangen.

Het contact met de ouders:

Gedurende de wenperiode is er ruim aandacht voor de nieuwe ouders. Vooral de eerste keer dat een kind op het kinderdagverblijf komt wordt hier veel tijd aan besteed, de ouder gaat dan niet weg en is een uurtje op de groep van zijn/haar kind.

's Morgens tot half tien worden alle kinderen verwacht. Dit is (vanwege de coronamaatregelen) bij iedere groep aan de buitenkant van het pand. Er is dan even tijd voor overdracht en voor de kinderen een duidelijk moment: nu start mijn dag op Pluk. Gedurende de dag kan er altijd contact zijn via ons ouderportaal: Konnect. Via deze app sturen wij ook foto's van de activiteiten van de dag.

Ophalen gebeurt op dezelfde wijze aan de deur van de groep of (als we nog buiten spelen) in de tuin.

Tijdens het halen en brengen van de kinderen wordt er zoveel mogelijk aan iedereen apart aandacht geschonken zodat de overdracht goed verloopt. De vaste oudergesprekken (bij de start op iedere groep, na drie maanden na de start van de opvang en rond iedere verjaardag aan de hand van observatielijsten), plus de mogelijkheid om tussentijds een gesprek aan te vragen, moeten ervoor zorgen dat het contact compleet wordt. Het ouderportaal is ook een handige en directe manier van communiceren gedurende de dag. En tenslotte is er nog de aanvullende mogelijkheid van het schriftje dat ieder kind heeft en waarin door zowel ouders als door de pedagogisch medewerkers geschreven wordt.

De betrokkenheid van ouders wordt gewaarborgd door een actieve oudercommissie. Deze commissie vertegenwoordigt de belangen van de ouders en geeft advies aan het bestuur van de stichting over diverse onderwerpen die van belang zijn voor de opvang van hun kind(eren). De oudercommissie heeft maandelijks contact met het bestuur (de directeur). Zie voor de taken en bevoegdheden het reglement van de oudercommissie.

De 'SKiP-post' is een magazine dat drie á vier keer per jaar uitkomt. Hierin wordt iedere keer een thema behandeld en zowel vanuit de visie van SKiP toegelicht, als beschreven vanuit de dagelijkse praktijk van de groepen. Zo willen we dat het beleid van SKiP blijft leven onder de ouders.

Ieder jaar wordt er (door de oudercommissie) onder de ouders een tevredenheidsmeting gehouden, deze wordt door hen geëvalueerd en besproken met de Raad van Toezicht, het bestuur en de pedagogisch medewerkers. Hieruit volgt, indien nodig, aanpassing van het beleid.

Nieuw beleid zal echter nooit in tegenspraak zijn met onze visie en de uitgangspunten van het pedagogisch beleid!

1. VEILIG EN VERTROUWD

De kinderen moeten zich veilig en vertrouwd voelen bij de leiding, de andere kinderen en de ruimte waarin ze verblijven.

Een primaire voorwaarde voor het welbevinden van een kind is zijn/haar gevoel van veiligheid. Pas in een veilige en geborgen omgeving, waarin het mogelijk is een band te kunnen onderhouden met anderen, kan een kind zich volledig en optimaal ontwikkelen. Naast het zorgen voor voldoende bescherming tegen ongelukken, is het daarom zo belangrijk om ook emotionele veiligheid te bieden. Vanuit dit gevoel van veiligheid, acceptatie en respect kan een kind zijn wie het is, dit is tevens van groot belang voor het ontwikkelen van een positief zelfbeeld.

SKiP vindt dat, om gehechtheid te kunnen bieden, een kind in staat gesteld moet worden een band met een pedagogisch medewerker te ontwikkelen.

Wij zoeken naar een evenwicht tussen enerzijds het stimuleren van de ontdekkingsdrang van het jonge kind, de basis van de ontwikkeling, en het aangeven van grenzen en beschutting. Dit laatste moet zowel letterlijk als figuurlijk gezien worden.

En bij veiligheid hoort natuurlijk ook een verantwoord, gezond dagelijks menu voor de kinderen en goede hygiëne.

IN DE PRAKTIJK

De accommodatie en de inrichting van de groepen:

Om te kunnen zorgen voor een gevoel van emotionele veiligheid bij de kinderen moeten zowel de binnen- als de buitenruimten aan bepaalde eisen voldoen. SKiP stelt daarom ook hoge eisen aan het aantal vierkante meters en de inrichting hiervan.

Vanuit de visie van SKiP ("Het begint bij het kind") is het kind maatgevend en daarom is de schaalgrootte van de locatie zo belangrijk en heeft het bestuur van SKiP gekozen voor twee kleinschalige kinderdagverblijven (met maximaal drie groepen per locatie) zodat de kinderen vertrouwd zijn in het gehele kinderdagverblijf en met alle pedagogisch medewerkers.

Er is op Pluk, zowel op de groepen als op het speelterrein buiten, meer dan voldoende ruimte voor de kinderen om ongestoord te kunnen spelen zonder elkaar in de weg te lopen. De sfeer is open en toch is de ruimte voor de kinderen overzichtelijk en niet te groot, waardoor ze zich mogelijk verloren kunnen voelen.

Door te werken in horizontale groepen (waarin kinderen van een bepaalde leeftijd bij elkaar in een zgn. 'stamgroep' zitten) en zodoende de baby's te scheiden van de 'grote' kinderen, scheppen we de conditie voor grotere vrijheid, maar tevens meer veiligheid voor alle kinderen. De groepsruimten zijn specifiek ingericht voor baby's, of peuters. Op de peutergroep kan daarom rustig met kleine kraaltjes gespeeld worden, of kunnen ze (zomaar omdat ze er zin in hebben) even naar een speeltuintje in de buurt. De baby's hebben de hele vloer om te rollen, te kruipen

en hun eerste wankle pasjes te doen. Er werken, afhankelijk van de samenstelling van de groep, twee of drie gediplomeerde medewerkers op iedere groep, soms bijgestaan door een stagiaire.

Maar veilig betekent natuurlijk ook: de buitendeur op slot en vloerverwarming in plaats van hete radiatoren. Ook de aangrenzende buitenruimte moet veilig zijn, er is bijvoorbeeld gekozen voor veel gras om op te spelen en er zijn grote bomen die voor voldoende schaduw zorgen. Er is een glijbaan verzonken in een heuvel. Het hek van de buitenruimte heeft een kindveilige sluiting.

In het veiligheidsprotocol wordt zoveel mogelijk omschreven. Ieder jaar wordt o.a. door middel van een risico-inventarisatie beoordeeld of Pluk nog voldoet aan de wettelijke en door ons gestelde eisen aan kwaliteit en veiligheid. Hieraan gekoppeld is het veiligheidsbeleid en stellen we een plan van aanpak op waarin we op korte en langere termijn onze voornemens voor verbeteringen of veranderingen verwoorden. En ons schoonmaakprotocol en hygiënebeleid voldoen vanzelfsprekend aan alle eisen van de GGD.

En tenslotte: Vaak geeft een knuffel of een ander voorwerp van thuis extra steun bij het zoeken naar emotionele veiligheid, natuurlijk komt die dan ook mee naar het kinderdagverblijf! Ieder kind heeft een eigen mandje, daarin is deze weer op te ruimen als het niet meer nodig is.

De pedagogisch medewerkers:

Om een gehechtheidsrelatie met een pedagogisch medewerker te kunnen opbouwen moet er aan een aantal voorwaarden voldaan worden. Het aantal medewerkers per groep mag niet te groot worden. Gestreefd wordt naar een bezetting van drie vaste pedagogisch medewerkers per groep. SKiP maakt gebruik van een kleine poule van vaste oproepkrachten. Van wijzigingen in de personeelsbezetting worden de ouders via een nieuwsbrief op de hoogte gebracht.

Onze babygroep-leidsters worden extra geschoold tot baby-specialist en 'Dunstan Babytaal'. Hierdoor zijn zij beter in staat om aan te sluiten bij de behoeftes van iedere afzonderlijke baby.

De pedagogisch medewerkers zullen 'actief luisteren' naar de kinderen. Hierdoor voelen kinderen zich beter begrepen, leren hun emoties onder woorden te brengen en hebben het gevoel de omgeving "onder controle" te hebben. Dit verhoogt hun gevoel van veiligheid.

Om het gevoel van welbevinden van de kinderen te kunnen beoordelen worden de kinderen regelmatig op de groep geobserveerd aan de hand van observatieformulieren (Welzijn In Situaties: WIS). Deze formulieren zijn tevens hulpmiddel bij de jaarlijkse oudergesprekken. Alle kinderen worden in ieder groepsoverleg besproken. Bij zorgen om een kind wordt in overleg (eventueel ook met de directeur) mogelijke stappen besproken en worden de ouders uitgenodigd voor een gesprek. Externe hulp wordt namelijk nooit zonder goedkeuring van de ouders ingeroepen.

Het wennen:

Voor het gevoel van veiligheid is het belangrijk dat het wennen met grote zorgvuldigheid gebeurt. Voordat een kind (meestal een baby) komt, wordt van de ouders verwacht dat zij met de medewerkers van de groep een aantal afspraken maken om met hun kleintje te komen wennen. Tijdens deze wenperiode wordt ervoor gezorgd dat het kind met zoveel mogelijk aspecten van de dag in aanraking komt, zo zal er begonnen worden met alleen een 'visite' samen met een ouder, hierna wellicht twee uurtjes alleen plus een voeding. De volgende keren wordt het bezoek uitgebreid met bijvoorbeeld een dutje en nog een maaltijd. Het aantal uren dat hun kind blijft

wordt zo langzaam uitgebreid, totdat hij/zij voldoende gewend is en de werkelijke opvang kan beginnen, meestal neemt deze periode ongeveer 2 weken in beslag. Tijdens het wennen zal één pedagogisch medewerker extra aandacht geven aan het kind en contactpersoon zijn voor de ouders, zij wordt de mentor van dit kind.

Ook het wennen aan een volgende groep met nieuwe kinderen en volwassenen gebeurt met zorg. Allereerst zal de kleinschaligheid en het open karakter van Pluk ervoor zorgen dat de kinderen al snel vrijwel iedereen kennen. Omdat echter het gevoel van veiligheid de basis is voor alle verdere ontwikkeling zullen nooit continu alle deuren open staan zodat de kinderen voortdurend zelf rond kunnen zwerven door het kinderdagverblijf en misschien tijden 'onzichtbaar' zijn voor de leiding en hun mentor. Maar natuurlijk zijn kinderen ook nieuwsgierig en willen niet de hele dag opgesloten zitten in één ruimte, daarom hechten we ook veel waarde aan onze centrale ruimte als ontmoetingsplek. Deze gezellige ruimte wordt iedere ochtend gezamenlijk gebruikt door alle kinderen. De kinderen maken hier dan ook kennis met de andere volwassenen en de kinderen van de andere groepen, groter en kleiner. Ook bij speciale activiteiten of om gewoon even de groep te splitsen is de deze ruimte onmisbaar geworden. Voor het onderlinge contact is het ook belangrijk dat de groepsruimtes zijn voorzien van veel glas met uitzicht op de elkaar. De deuren van de groepen zijn vaak geopend, een kinderhekje zorgt voor de balans tussen behoefte aan rust en veiligheid, en behoefte aan contact en nieuwsgierigheid. Spontane bezoeken aan de andere groep om te spelen of om even hun broertje of zusje gedag te zeggen zijn altijd mogelijk en wanneer ze toe zijn aan de 'officiële' overstap naar de volgende groep mogen ze een aantal keren alvast spelen, mee-eten, en uiteindelijk slapen. Hierna is de overgang vrijwel nooit een probleem.

De ouders:

SKIP is van mening dat zieke kinderen niet op hun plek zijn in een kinderdagverblijf. Wanneer zij iets besmettelijks bij zich dragen is dit een risico voor de andere kinderen, speciaal de allerjongsten. Wanneer zij duidelijk ziek, koortsig en/of hangerig zijn, dan hebben ze meer behoefte aan aandacht en zorg dan de pedagogisch medewerkers op dat moment kunnen geven. Zij zullen in dat geval de ouders bellen en overleggen of het mogelijk is het kind op te halen. Ouders worden verzocht altijd bereikbaar te zijn, of desnoods een contactadres achter te laten. Eventueel moet er gezorgd kunnen worden voor "noodopvang" wanneer hun kind ziek is. (zie ook het ziekteprotocol)

De dagindeling:

Een dag op Pluk heeft een aantal vaste punten die voor de kinderen herkenbaar zijn en iedere dag terugkomen.

- Gezamenlijke start van de dag met ouders, leidsters en kinderen
- **9:30 uur**, aan tafel voor fruit en drinken met een verhaaltje of een liedje
- Plassen/verschonen
- Tijd voor een activiteit buiten, of eventueel bij heel slecht weer binnen
- **11:30 uur**, brood eten
- Tandpoetsen, plassen/verschonen
- Voorlezen en slapen

- **15:00 uur**, aan tafel voor een hartige snack en drinken
- Plassen/verschonen
- Vrij spelen (binnen of buiten)

Dit biedt ze houvast en een gevoel van herkenning en veiligheid. Een dag op het kinderdagverblijf wordt op deze manier voorspelbaar en vertrouwd. Saai zal het daarentegen nooit worden, daarvoor zijn er tussen deze ankers op de dag teveel leuke en spannende dingen om mee te maken!

Algemeen:

Omdat wij de hechting van het kind aan een pedagogisch medewerker zo belangrijk vinden, biedt SKiP geen opvang aan voor zeer korte perioden (bijv. in de vakantie) waarin een kind niet kan hechten. Ook zijn wij extra alert op een kind dat weinig (bijv. 1 dag per week) komt. Wanneer hierdoor de indruk bestaat dat de gewenning niet goed gaat of dat hij/zij zich duidelijk niet 'welbevindt', dan wordt met de ouders naar een oplossing gezocht. Dit kan bijvoorbeeld betekenen: tussendoor regelmatig langs komen voor een bepaalde periode, of het contract uitbreiden met één of meer dagdelen.

Hoewel SKiP flexibel wil zijn in haar opvang mogelijkheden, staat ook hier het belang van het kind voorop. In flexibele kinderopvang moeten ook veiligheid, geborgenheid en gehechtheid geboden kunnen worden. Voor ouders met onregelmatige werktijden willen wij dus opvang bieden, mits in overleg met de ouders voldoende aandacht is voor het effect van zulke opvang op het kind. Op Pluk is plaats voor maximaal twee "flex-kinderen" per groep, dit om zoveel mogelijk continuïteit in de samenstelling van de groep te behouden.

Veiligheid houdt ook verband met de gezondheid van een kind. Daarom besteden we veel aandacht aan het dagelijks menu op Pippeloentje en Pluk. Vanzelfsprekend hebben de ouders de regie over wat hun kind te eten krijgt, maar het moet wel passen binnen de mogelijkheden van het dagverblijf. Samen met een diëtiste hebben we ons voedingsbeleid herschreven. We willen verantwoord omgaan met vet, vlees, suiker en zout. Bepaalde voedingsmiddelen (zoals bijv. limonade, koekjes, smeerkaas en -worst) zijn verbannen uit het dagelijks menu en andere toegevoegd (zoals humus, olijven, zuivelspread, roomboter) natuurlijk alles aangepast aan de leeftijd van het kind.

Om ouders hiervan ook bewust te laten worden, organiseren we al enige jaren een ouderavond samen met de diëtiste.

Zie m.b.t. dit onderwerp ook ons "Veiligheids- en Gezondheidsbeleid".

◇ **ONTWIKKELEN**

De kinderen moeten zich tijdens de opvang (samen met de volwassenen, de andere kinderen en het aangeboden spelmateriaal) emotioneel, sociaal, creatief en verstandelijk kunnen ontwikkelen.

De kiem van alle vaardigheden is al aanwezig in het jonge kind, ze moeten tijdens hun groei de gelegenheid en de stimulans krijgen om op een veilige manier te ontwikkelen, met respect voor ieders eigen tempo en niveau.

In de groei naar volwassenheid kun je de ontwikkeling op verschillende gebieden onderscheiden: sociaal, emotioneel, creatief, cognitief, motorisch. Door de specifieke omstandigheden binnen de kinderopvang neemt de sociale ontwikkeling een belangrijke plek in binnen het pedagogisch beleid. Maar ook de overige ontwikkelingsgebieden krijgen ruimschoots aandacht, want spel en 'leren' gaan hand in hand. Kinderen groeien al doende door (samen)spel, verhalen en fantasie.

De ruimte en het spelmateriaal moet veilig zijn, maar ook voldoende uitdaging bieden. Er moet een compleet en gevarieerd aanbod van speelgoed aanwezig zijn. Wij hanteren hierbij de "schijf van vijf", d.w.z. cognitief-, creatief-, sociaal-, fantasie- en constructiemateriaal is evenredig en voldoende aanwezig. De pedagogisch medewerkers kennen de mogelijkheden van het speelgoed en de ruimte en zullen deze optimaal benutten. Het buiten spelen en ontdekken is hierbij een aspect dat bijzondere aandacht verdient, want natuurbeleving krijgt binnen ons pedagogisch beleid extra nadruk. Gelukkig zijn wij in Zandvoort gezegend met prachtige natuur om ons heen. Het strand en de duinen worden daarom veelvuldig bezocht, we organiseren bewust uitstapjes voor de peuters met de boswachter in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Maar ook de buitenruimte voor het 'gewone' buiten spelen moet voldoende aandacht krijgen, want juist hier ontwikkelen kinderen zich motorisch en sociaal: grenzen worden verlegd, mogelijkheden worden benut. Buiten is vaak meer mogelijk! Kinderen leren om te gaan met risico's, zij leren vallen en opstaan en op een andere manier met elkaar te spelen. Ook hun fantasiespel wordt ontwikkeld, de natuur met al haar elementen (zon, wind en regen) en de aanwezige materialen (zand, water, steen, gras enz.), de planten en de dieren zorgen als vanzelf voor nieuwe impulsen. Daarnaast hebben we moestuintjes en fruitbomen en struiken. Deze worden bewust met de kinderen verzorgd en ook geoogst!

De pedagogisch medewerkers zijn deskundig wat betreft de normale ontwikkeling van kinderen in de leeftijd waarvoor SKiP kinderopvang biedt. SKiP verzorgt de opvang in eerste instantie dan ook voor het 'gezonde' kind. Echter, het signaleren van ontwikkelingsproblemen behoort ook tot de dagelijkse taak van de groepsleidsters. De deskundigheid hiervoor is ruim voldoende aanwezig en wordt geregeld aangevuld door middel van scholing en/of literatuur. Met behulp van observatieformulieren worden kinderen regelmatig bekeken en besproken. Bij het signaleren van en werken aan een eventuele ontwikkelingsachterstand van een bepaald kind is het van belang dat de leidsters op voet van gelijkheid met de ouders staan. Overleg op dit vlak leidt meestal tot een verwijzing naar een specifieke deskundige (een sociale kaart hiervoor is aanwezig). Hoewel de geboden opvang door SKiP dus in eerste instantie bedoeld is voor 'gezonde' kinderen, willen

we benadrukken dat alle kinderen welkom zijn; dus ook kinderen met een beperking. Wanneer specifieke informatie en/of begeleiding nodig is voor het verzorgen en opvoeden van deze kinderen, zal er voor gezorgd worden dat de leidsters deze informatie/begeleiding krijgen. De aanwezigheid van deze kinderen mag echter niet leiden tot een tekort aan aandacht voor de rest van de groep. Wanneer dit wel het geval is zal er in overleg met de leiding en de ouders gezocht worden naar een oplossing die voor ieder acceptabel is en waarbij het belang van het kind voorop moet staan.

IN DE PRAKTIJK

De ruimte en de inventaris:

Het gehele team volgt regelmatig cursussen die het belang van spel voor de ontwikkeling benadrukken. De ruimte en natuurlijk ook de inventaris is hierbij van groot belang. Deze wordt regelmatig met een kritisch oog bekeken. De ruimte moet aangepast zijn aan de leeftijd van het kind, moet voldoende uitdagen en spelmogelijkheden bieden. Belangrijk is dat er zo min mogelijk “verbodsregels” zijn, zolang de kinderen elkaar niet belemmeren in hun spel en er geen gevaarlijke situaties ontstaan, zal er niet ingegrepen hoeven worden. Speelplekken met een verschillende sfeer, zoals een leeshoek en een glijbaan, botsen met elkaar en zullen daarom goed gescheiden moeten worden. In ieder lokaal is een plek waar kinderen zich even terug kunnen trekken zonder dat dit storend is, gelijktijdig moeten kinderen zich uit kunnen leven in actief motorisch spel, zoals klauteren en glijden. De kinderen hebben behoefte aan afbakening van hun speelplekken. Aan die wens wordt tegemoetgekomen door duidelijke plekken te creëren door middel van speelkleden voor bijvoorbeeld het bouwen met blokken, een hoek voor fantasiespel met poppen, eten en verkleedkleden.

We hechten veel belang aan de kwaliteit van het totale aanbod van het spelmateriaal. Alles moet in goede staat zijn en alle vijf elementen van de ontwikkeling (cognitief, sociaal, motorisch, fantasie, creatief) moeten op iedere groep door middel van voldoende en goed spelmateriaal evenredig geprikkeld worden. Omdat houten speelgoed degelijker en bovendien meestal goed te repareren is, geven we hier de voorkeur aan boven speelgoed van kunststof. Ook moet speelgoed niet teveel ‘voorgeprogrammeerd’ zijn, maar ruimte open laten voor fantasie. Voor aanschaf van nieuw speelgoed is jaarlijks een royaal budget gereserveerd.

De speelplek buiten is voor ons zeer belangrijk, in onze visie hechten we zeer aan het dagelijks buitenspelen, ook wanneer de zon een keer niet schijnt. Meestal gaan de peuters tweemaal per dag naar buiten. Ook in de winter, of wanneer het een beetje regent: er zijn kruippakken voor de kleintjes en laarsjes voor alle kinderen beschikbaar! De buitenruimte moet daarom royaal zijn en voor alle kinderen voldoende uitdaging bieden. Er is mogelijkheid tot rennen, fietsen, klimmen, bouwen en groepsspel. De speelattributen hebben bij voorkeur meerdere functies en een natuurlijke uitstraling zoals bijvoorbeeld de glijbaanheuvel inclusief een trap. Een uitstapje door de buurt betekent een ontdekkingsreis, want er valt van alles te zien, van een vuilniswagen tot de brandweerkazerne even verderop. Ook een trein die voorbij rijdt of een buurman met een hond er valt veel te bespreken. Dit is goed voor de ontwikkeling, de zelfstandigheid en natuurlijk ook de gezondheid van alle kinderen.

De pedagogisch medewerkers:

De ruimte en het aanbod van speelgoed moet voortdurend door de leidsters bekeken worden met als uitgangspunt: een balans vinden tussen veiligheid en uitdaging, de resultaten van de cursus *'spel en speelgoed'* zijn hierbij behulpzaam. Ook wordt hieraan veel aandacht besteed tijdens de jaarlijkse cursussen en workshops die alle pedagogisch medewerkers volgen. Dit is het uitgangspunt voor een bewust inkoopbeleid.

Alle kinderen worden (tenminste één maal per jaar, rond hun verjaardag) individueel geobserveerd door de pedagogisch medewerkers van de groep. Gelet wordt op hun welbevinden (zie vorige paragraaf), maar ook de ontwikkeling wordt bijgehouden en geregistreerd volgens de observatiemethode "Focus op kinderen". De bevindingen worden besproken tijdens het groepsoverleg en zijn leidraad voor de periodieke oudergesprekken.

Een overgang naar een volgende groep wordt altijd per kind beoordeeld, leeftijd is niet doorslaggevend, wel zijn of haar ontwikkeling, de situatie op de groepen en persoonlijke behoeften.

Wanneer er behoefte is, of bij vermoedens van ontwikkelingsproblemen/achterstand, wordt er na onderling overleg contact opgenomen met de ouders en eventueel een extra oudergesprek afgesproken. Tijdens dat oudergesprek zullen de leidsters hun bevindingen uiten en aangeven of zij het nodig achten dat contact wordt opgenomen met een hulpverlenende instantie. Met behulp van onze uitgebreide sociale kaart kan worden gezocht naar de juiste hulpverlener. SKiP heeft daarnaast nog contact met een logopediste, een huisarts, een tandarts, het CJG, het consultatiebureau en een kinderfysiotherapeut.

De ouders:

Van de ouders vragen wij om hun kind gemakkelijk zittende kleding aan te trekken die eventueel ook wat vies mag worden bij het buiten spelen. Op het moment dat de ouders aanwezig zijn, zijn zij verantwoordelijk voor hun kind, maar tevens willen wij dat zij zich ook aan de 'huisregels' houden, bijvoorbeeld: een kind mag niet zonder toezicht buiten spelen.

De ouders blijven altijd de eindverantwoordelijkheid behouden. Dit is bijvoorbeeld belangrijk in het contact met een hulpverlenende organisatie. Dit wordt, wanneer dit nodig mocht zijn, altijd door henzelf gedaan en niet door het kinderdagverblijf. De pedagogisch medewerkers of de leidinggevende adviseren eventueel om hulp te zoeken, maar het is aan de ouders om de beslissing te nemen.

De map met alle observatieformulieren wordt bij het beëindigen van de opvang aan de ouders meegegeven. Een goede overgang en een doorgaande ontwikkelingslijn van kinderopvang naar basisschool (en buitenschoolse opvang) is van groot belang. Om deze doorgaande lijn te waarborgen, wordt er door de mentor van het kind een evaluatieformulier ingevuld (het zgn. "4-jaren-formulier"). Aan de ouders wordt toestemming gevraagd om een kopie van dit formulier op te sturen aan de leerkracht van de basisschool en (mits ze hiernaartoe gaan) de leiding van de buitenschoolse opvang.

De dagindeling:

Een dag op Pluk bestaat afwisselend uit drukke en rustige momenten. Alle activiteiten zijn afwisselend van aard zodat de kinderen voldoende stimulansen krijgen, ook op terreinen welke hij/zij niet snel uit zichzelf zou ontdekken.

Ook hiervoor geldt dat alle onderdelen van de “schijf van vijf” (cognitief, sociaal, motorisch, fantasie, creatief) evenredig aan bod moeten komen. Buitenspelen staat bovenaan de lijst, is goed voor de gezondheid en de gehele ontwikkeling en krijgt daarom veel aandacht, wanneer het weer het toelaat (en dat is al heel gauw) wordt er dagelijks buiten gespeeld.

◇ ZORG VOOR ELKAAR

De kinderen moeten de waarden en normen van deze maatschappij leren; we leren ze zorg dragen en respect hebben voor elkaar, de volwassenen, het speelgoed en de ruimte.

Pluk behoort tot het netwerk dat mede bijdraagt aan een goede opvoeding van uw kind(eren) en staan hierbij midden in de maatschappij. Wij zijn gehuisvest in een groene woonbuurt en dragen mede verantwoordelijkheid voor deze omgeving. We hebben burens waar we rekening mee zullen houden en hebben daarmee een geregeld en plezierig contact.

Ook de zorg voor onze natuur krijgt bij ons veel aandacht, we wonen in een prachtig dorp tussen de duinen! Hier dragen we allemaal ook onze verantwoordelijkheid voor.

Aan de ene kant hebben de kinderen recht om te zijn wie ze zijn; we accepteren en waarderen ze als individuen met eigen emoties, talenten, enz. Aan de andere kant maken wij deel uit van de maatschappij met daarin algemeen aanvaarde waarden en normen, dit houdt soms beperkingen van het eigen gedrag in. Acceptatie van anderen: ook daar willen wij aandacht aan schenken.

IN DE PRAKTIJK

De ruimte en de inventaris:

Verzorging van de omgeving betekent ook verantwoordelijk zijn voor de natuur en onze buitenruimte. Hoe ga je respectvol om met planten en dieren in de natuur, dat leren de kinderen door er veel mee in aanraking te komen en de zorg te krijgen voor onze moestuintjes. Om te stimuleren dat er veel naar buiten gegaan wordt, willen we zoveel mogelijk obstakels wegnemen. Daarom hebben we bijvoorbeeld voor alle kinderen regenlaarsjes klaarstaan.

Op het kinderdagverblijf worden regels gehanteerd voor het gebruik van de ruimte. Dit is soms vanwege de veiligheid of de hygiëne, soms om iedereen de ruimte te geven die nodig is om je prettig te kunnen voelen. En soms ook om algemene waarden en normen over te dragen.

Enkele regels zijn bijvoorbeeld:

- Eten gebeurt aan tafel (behalve tijdens een picknick) en we blijven zitten totdat iedereen klaar is.
- Handen wassen voor het eten en nadat van het toilet gebruik is gemaakt.
- Na het eten tanden poetsen.
- Niet staan of zitten op de tafels.
- Luisteren naar elkaar met aandacht voor omgangsvormen, dus vragen om hulp of nog een boterham i.p.v. "jij moet....." of "ik wil.....".
- Na het spelen hoort ook opruimen.

Maar..... regels zijn niet heilig en altijd bespreekbaar.

De pedagogisch medewerkers:

Wij leren de kinderen respect te hebben voor alles om hen heen, maar allereerst voor elkaar. Dit houdt in dat wij natuurlijk ook respect moeten tonen aan de kinderen. Ieder kind wordt gezien als een autonoom individu met een eigen karakter, mogelijkheden en temperament. Er wordt aandachtig naar de kinderen gekeken en geluisterd. De Gordonmethode is een hulpmiddel om door middel van 'actief luisteren' de kinderen te helpen hun emoties te verwoorden. Hierdoor voelen de kinderen zich beter begrepen en krijgen ze eventueel oplossingen aangereikt om met (soms lastige) gevoelens om te gaan en keuzes te maken. Zo proberen we te zoeken naar de werkelijke behoefte van het kind. Een kind wordt gestimuleerd om iets te doen, niet gedwongen tegen zijn zin, uitgangspunt is de interesse van het kind.

Hoewel met respect voor de gevoelens van het boze kind, wordt agressief gedrag, ten koste van iets of iemand, niet getolereerd. De kinderen krijgen andere manieren aangereikt om met hun frustraties om te gaan. Huilen mag, maar slaan, bijten, enz. niet. Dit houdt voor ons ook in dat kinderen nooit een 'pedagogische tik' van de leidsters zullen krijgen. Kinderen wordt getoond wat hun gedrag doet bij de ander, positief en negatief. Eventueel wordt een kind even apart gezet, zodat er even later (maar niet te lang na het voorval) op teruggekomen kan worden.

Respect voor de kinderen houdt ook in dat wij zorgvuldig omgaan met hun gegevens en informatie die wij van de ouders krijgen. Natuurlijk hanteren wij de wettelijke Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Maar ook met schriftjes van de kinderen, verslagen, overdrachten, observatieformulieren en aantekeningen van een oudergesprek wordt secuur omgegaan. Deze zijn uitsluitend beschikbaar voor de pedagogisch medewerkers en de directeur, ze worden in een speciale map bewaard en wanneer het kind het kinderdagverblijf verlaat wordt dit dossier aan de ouders mee gegeven.

Om de kinderen kennis te laten maken met anderen buiten hun directe leefwereld organiseren wij ook ontmoetingen met bijvoorbeeld onze directe burens in het 'Huis in het Kostverloren', waar een ontmoetingsplek is voor licht dementerende ouderen. Ook krijgen we visite van Marc, een gehandicapte jongeman, die met zijn begeleiders op visite komt.

De ouders:

Om te zorgen dat het aan- en uitkleden niet teveel tijd in beslag neemt en om de kinderen te stimuleren elkaar te helpen, vragen we de ouders om ze gemakkelijke kleding aan te trekken, die tevens geen belemmering vormen tijdens het spel. Voor de pedagogisch medewerkers is het fijn als ouders in de jassen de naam van het kind te schrijven.

Om, zoals ook in het hoofdstuk 'Thuis' staat: een verlengstuk van thuis te kunnen zijn (aanvullend), zullen ouders moeten weten welke waarden en normen ons uitgangspunt zijn en welke regels gehanteerd worden. Ook zullen wij de ideeën van de ouders daarover moeten kennen. Goed en open contact is daarom weer essentieel. Het schriftje, de oudergesprekken, en de ouderavonden zijn een goed moment om van elkaar te horen hoe er over bepaalde zaken gedacht wordt. De 'SKIP-post' wordt door de ouders gewaardeerd om meer over het groepsproces en onze pedagogische uitgangspunten te lezen.

◇ ZELF DOEN

Bij jonge kinderen zijn hun capaciteiten in aanleg aanwezig, de kinderen krijgen een grote vrijheid om zich te ontplooien. Zelfstandig gedrag en ervaren leren worden gestimuleerd.

Door anderen na te bootsen en aangemoedigd te worden, leert ieder kind dagelijks nieuwe dingen. Hierin bewijst juist de groep van een kinderdagverblijf zijn waarde. Een groep op Pippeloentje wordt gevuld met kinderen in ongeveer dezelfde ontwikkelingsfase, maar binnen die groep is voldoende diversiteit voor ieder kind om gestimuleerd te worden. Ook naar meer zelfstandigheid, want hoe beter een kind zichzelf kan redden, hoe groter zijn vrijheid en die van zijn verzorgers. We leren ze keuzes maken en daar de gevolgen van inzien. We geven de kinderen de verantwoordelijkheid die ze aankunnen. Wanneer de kinderen hun grenzen nog niet kennen worden ze daarin door de leiding begeleid en beschermd, want door goede ervaringen groeit hun positieve zelfbeeld. Ontplooiing van een kind kan daarom ook nooit door middel van dwang verkregen worden.

Waarom zelfstandig?

- Kinderen voelen zich groot wanneer ze iets zonder hulp kunnen! Dit helpt bij het ontwikkelen van zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld. Belangrijk voor hun hele leven!
- Het is belangrijk dat ze bepaalde dingen zelfstandig kunnen voordat ze naar de basisschool gaan. Bijv. zelf hun billen afvegen en hun broek aan en uit doen. Jas aan en uit doen en ophangen aan de kapstok. Dit bevordert hun aanpassing op school.
- Het scheelt (op den duur) in tijd wanneer kinderen zich zelf 's morgens aan kunnen kleden.
- Het oefenen op bepaalde vaardigheden (bijv. fietsen en brood smeren) is ook goed voor de ontwikkeling van andere algemene vaardigheden, zoals de algehele grove en fijne motoriek.
- Maatschappelijke verwachtingen (normen en waarden) spelen hierbij ook een rol.

In dit licht is het respecteren van de autonomie van het kind ook van belang. De pedagogisch medewerkers zullen een kind serieus nemen, serieus in zijn/haar wensen en meningen. Er wordt rekening gehouden met iedereen, maar natuurlijk zal het niet mogelijk zijn om altijd aan de wensen van iedereen tegemoet te komen. Overleg, consensus en afspraken zijn momenten om van te leren, vooral in de peutergroep wordt dit belangrijk.

Respect voor ieders autonomie betekent ook rekening houden met de ander!

IN DE PRAKTIJK

De accommodatie en de inrichting van de groepen:

Het “aanleren van zelfstandigheid” kan pas als aan een aantal voorwaarden is voldaan. De diverse ruimtes zijn overzichtelijk, zowel binnen als buiten. Iedere groep heeft een vaste, duidelijke indeling. Ook het speelgoed heeft een vaste plek. Dit stimuleert de kinderen om keuzes te maken en als het duidelijk is waar alles staat, kunnen ze zelf alles pakken en opruimen. Er moeten voldoende mogelijkheden zijn om te experimenteren, te ontdekken, te exploreren en vaardigheden te ontwikkelen. Materiaal en ruimte moeten hierop berekend zijn. Dit betekent dat er voldoende spelmaterialen en uitdaging aanwezig moet zijn. Dit moet echter wel veilig zijn, zoals deurbeschermers, veilige glijbaan, niet te heet water, enz.; het kind moet zich vrij en veilig voelen om dingen zelf te doen. Met een iemand in de buurt om eventueel hulp van te krijgen.

Praktisch betekent dit bijvoorbeeld:

- Wat door de kinderen is gemaakt, wordt gewaardeerd en bewonderd. Het kan opgehangen worden of er worden foto's van gemaakt. Ook hier geldt: het resultaat is ondergeschikt aan het proces en de ervaring.
- Er zijn toiletjes die door de kinderen zelfstandig gebruikt kunnen worden. Wc-papier en wasgelegenheid is op kinderhoogte.
- Kinderen kunnen/mogen zelf materialen pakken uit de kieskasten. De peuters mogen zelfstandig in het atelier alles pakken en gebruiken wat ze nodig hebben.

De pedagogisch medewerkers:

Er moet voldoende tijd zijn om de kinderen de gelegenheid te geven bepaalde dingen zelf te doen, ook al duurt het daarom soms iets langer voordat iedereen is aangekleed.

Kinderen moeten het gevoel hebben dat ze al groot zijn: ze kunnen al veel zelf. Kinderen worden bij ons gestimuleerd om elkaar behulpzaam te zijn, echter nooit ten koste van de zelfstandigheid van een ander kind.

Ook het temperament van het kind zal van invloed zijn op de mate waarop een kind wil proberen iets zelf te doen. Hoe gauw is een kind teleurgesteld wanneer iets niet direct lukt?

De pedagogisch medewerkers zijn consequent bezig om de kinderen te begeleiden naar hun zelfstandigheid. Dit betekent vaak dat hele praktische vaardigheden al vroeg aandacht zullen krijgen.

Enkele voorbeelden:

- De kinderen leren al op de babygroep om het brood op een vorkje te prikken, dit is ook goed voor de fijne motoriek! Al vroeg wordt gestart met het drinken uit een tuitbeker en een gewone beker zonder deksel.

- De peuters drinken uit een gewone beker. Zelf jas uitdoen en uitkleden voor het slapen wordt gestimuleerd.
- Enkele voorbeelden op de peutergroep; de kinderen smeren vrijwel altijd hun eigen brood met kleine mesjes! Ze leren zelf hun jas aan en uit te doen en op te hangen, zichzelf aan en uit te kleden, tanden te poetsen en gaan zelfstandig naar het toilet. Ook billen afvegen en handen wassen hoort hierbij.

De ouders:

Zoals ook onder het kopje 'zorg voor elkaar' beschreven staat is het fijn als een kind prettig zittende kleding aan heeft, die tevens makkelijk aan en uit te trekken is. Zodoende kan hij of zij snel oefenen met het zelfstandig aan en uittrekken van broek, trui, sokken enz.

7 TENSLOTTE

Al lezend heeft u wellicht gemerkt dat het soms lastig is om de 5 de pijlers los van elkaar te zien. Want iedere afzonderlijke pijler heeft invloed op de overige pijlers van de hand waarmee we elkaar aanraken/verzorgen/koesteren/helpen/leiden....

Om de kwaliteit van de opvang op het door ons gewenste peil te houden, zullen we zorgen met alle vijf pijlers/vingers (is dus de gehele hand)! Natuurlijk hebben deze onze continue aandacht nodig en zal het pedagogisch beleid daarom steeds in gedeeltes geëvalueerd, geactualiseerd en besproken worden in het teamoverleg door middel van observaties en interne audits. Het is dus een levend document. Gelijktijdig wordt gewerkt aan de deskundigheid van de leidsters door jaarlijkse scholingscursussen, coaching, intervisie en functioneringsgesprekken.

Actueel blijft onze 'Pedagogische Cirkel' en het grote belang van natuurbeleving voor kinderen:

De 'Pedagogische cirkel' is een model om onze visie op het kind uit te werken naar houding en gedrag en op deze manier voor onze uitgangspunten (de vijf vingers), concrete handvatten te formuleren voor de dagelijkse praktijk.

Hierin wordt ook de natuurbeleving van kinderen een belangrijk onderdeel. Het grote belang hiervan heeft al jaren onze aandacht en de mogelijkheden om kinderen te laten profiteren van de natuur in Zandvoort zijn legio!

8 BIJLAGEN

A. Beroepspraktijkvormingsplan (samenvatting)

Stagiaires zijn onze toekomstige Pedagogisch Medewerkers. Daarom vinden wij het zo belangrijk en ook onze verantwoordelijkheid om voldoende gelegenheid te bieden aan Pedagogisch Medewerkers in opleiding om zodoende hun competenties te vergroten. Aansluiting tussen de praktijk en opleiding tot Pedagogisch Medewerker is van groot belang

SKiP (Stichting Kinderdagverblijven Pippeloentje-Pluk) meent voldoende mogelijkheden te kunnen bieden aan leerlingen van de opleiding SPW-3 en 4 om een substantieel deel te bereiken van de eindtermen / competenties die nodig zijn voor het behalen van het diploma.

Wij hebben daarom contacten met diverse onderwijsinstellingen in de regio. Het Nova college (ROC), die o.a. de opleiding SPW-3 en 4 verzorgt, is hiervan de belangrijkste, maar ook hebben wij contact met diverse voorbereidende middelbare opleidingen.

Leerlingen die bij ons stage willen lopen in het kader van hun beroepsopleiding komen eerst een keer kennismaken.

BOL-leerlingen die via school komen, komen zonder toetsingsgesprek binnen.

BBL-leerlingen of leerlingen die buiten de school om een stageplek zoeken, moeten hiervoor solliciteren.

Iedere stagiair heeft een Werkbegeleider op de groep, zij:

- Bezitten minimaal een vakdiploma met hetzelfde vakinhoudelijk niveau.
- Hebben hiernaast minimaal 2 jaar relevante werkervaring, het liefst binnen onze stichting.
- Zijn bereid eventueel extra opleiding en/of cursussen te volgen.
- Houden contact met de school en zijn eventueel bereid tot het bezoeken van een informatiebijeenkomst.
- Krijgen, wanneer nodig, begeleiding vanuit het management.

De stagiair (BOL):

- Kan pas starten nadat hij/zij in het bezit is van een VOG, staat ingeschreven in het personenregister en gekoppeld is aan de locatie.
- Komt voorafgaand aan de stage kennismaken op de groep.
- Volgt op de dagen dat ze aanwezig is, zoveel mogelijk het werkrooster van de Werkbegeleider.
- Staat altijd boventallig als pedagogisch medewerker op de groep (tenzij dit incidenteel en slechts in het geval van een noodsituatie niet mogelijk is).
- Krijgt gelegenheid onder begeleiding werkzaamheden uit te voeren die vergelijkbaar zijn met de toekomstige beroepsuitoefening.
- Houdt zich aan de werkwijze en regels zoals die beschreven staan in het Pedagogisch Beleid en de Gedragscode voor het personeel.

De pedagogisch medewerker in opleiding; BBL:

- Kan pas starten nadat hij/zij in het bezit is van een VOG, staat ingeschreven in het personenregister en gekoppeld is aan de locatie.
- Heeft een contract voor minimaal 21 uur per week.
- Volgt op de dagen dat ze aanwezig is, zoveel mogelijk het werkrooster van zijn/haar Werkbegeleider.

- Staat het eerste jaar boventallig als pedagogisch medewerker op de groep.
- Wordt geleidelijk meer intallig ingeroosterd, 2^e jaar tot 50%, laatste jaar tot 100%. De bijbehorende verantwoordelijkheden worden besproken met de Werkbegeleider en afgestemd met school.
- Krijgt gelegenheid onder begeleiding werkzaamheden uit te voeren die vergelijkbaar zijn met de toekomstige beroepsuitoefening. Zie ook bijlage 4.1
- Houdt zich aan de werkwijze en regels zoals die beschreven staan in het Pedagogisch Beleid en de Gedragscode voor het personeel.

Stagiaires van niveau 3 voeren zelf geen oudergesprekken, maar indien de ouders toestemming verlenen, mogen leerlingen in de loop van hun stage aanwezig zijn bij de voorbereiding en uitvoering van een oudergesprek. Stagiaires van niveau 4 krijgen de mogelijkheid om met aanwezigheid van de vaste pedagogisch medewerker (de mentor van het kind) een oudergesprek te voeren.

Van stagiaires die een heel schooljaar stage lopen wordt tevens verwacht dat zij regelmatig bij een teamvergadering aanwezig zijn. Verder wordt van hen verwacht dat zij ook bij het groepsoverleg aanwezig zijn.

Indien mogelijk wordt het ook op prijs gesteld als de stagiaire aanwezig is bij extra activiteiten zoals knutselavond, ouderavond, zomerfeest.

4.1 Verantwoordelijkheden

De verantwoordelijkheid voor de opvang van de kinderen ligt volledig bij SKiP. Dit betekent dat stagiaires gedurende hun opleiding onder verantwoordelijkheid en begeleiding van de pedagogisch medewerkers hun werkzaamheden mogen uitvoeren. Echter, omdat ze ook de mogelijkheid moeten krijgen om ervaring op te doen, hun competenties te oefenen en hun opdrachten uit te voeren, zullen zij in opbouwende mate meer werkzaamheden zelfstandig mogen uitvoeren.

In de praktijk hebben we hiervoor een schema uitgewerkt die betrekking hebben op onderstaande onderwerpen:

- toezicht buiten
- toezicht binnen
- toezicht in de slaapkamer
- eigen telefoon
- verschonen van de kinderen
- contact ouders
- oudergesprekken
- opnemen van de telefoon van Pippeloentje of Pluk
- schrijven in de schriftjes
- bijwonen van vergaderingen

Rekening moet worden gehouden met de leerjaren: een toenemende verantwoordelijkheid gedurende de opleiding en de mogelijkheid om vaardigheden/competenties behorende bij het leerjaar van de stagiair te kunnen oefenen.

Doel hiervan is: na 3 jaar groeien tot een volwaardige collega!

Bij aanvang staan de stagiaires bij alles wat ze doen onder toezicht van de Werkbegeleider, maar

zullen in toenemende mate meer verantwoordelijkheid krijgen. Een eerstejaars leerling zal in het begin van zijn/haar stage uitsluitend onder begeleiding de kinderen verschonen, later zal dat zelfstandig kunnen gebeuren. Ditzelfde geldt ook voor het toezicht in de slaapkamer tijdens de slaapwacht, het opnemen van de telefoon, het contact met de ouders en het schrijven van de schriftjes.

Echter: de eindverantwoordelijkheid ligt ten alle tijden bij SKiP. Daarom zal het ook mogelijk moeten zijn dat stagiaires worden gecontroleerd tijdens zaken als verschonen, slaapwacht en het schrijven van schriftjes.

Oudergesprekken worden altijd gevoerd door de vaste pedagogisch medewerker. Slechts leerlingen op niveau 4 krijgen in het laatste topjaar de mogelijkheid om een oudergesprek te voeren. Ook zij zullen dat doen onder begeleiding van hun Werkbegeleider.

Voor alle eerder genoemde onderwerpen betekent dit:

- **toezicht buiten:** een stagiair is nooit alleen buiten samen met de kinderen
- **toezicht binnen:** een stagiair draagt nooit alleen de verantwoordelijkheid voor één of meer kinderen
- **toezicht in de slaapkamer:** een stagiair is bij aanvang van de stage nooit alleen in de slaapkamer, afhankelijk van het verloop van de stage kan er later meer verantwoordelijkheden gegeven worden: echter, de Werkbegeleider kan ten alle tijden onaangekondigd binnenlopen
- **eigen telefoon:** geen mobiele telefoon bij de hand (dus ook niet in de slaapkamer), telefoon is opgeborgen in de tas bijvoorbeeld
- **verschonen van de kinderen:** bij het begin van de stage onder toezicht, dit kan (afhankelijk van het verloop van de stage) later zelfstandiger, de Werkbegeleider kan ten alle tijden onaangekondigd binnenlopen
- **contact ouders:** stagiair doet verslag van de dag, maar geen 'slecht nieuws gesprekken' en laat het bespreken van bijzonderheden aan de vaste pedagogisch medewerker over
- **oudergesprekken:** een stagiair mag (bij geen bezwaar van de ouders) aanwezig zijn bij een oudergesprek. Stagiaires van niveau 4 krijgen de mogelijkheid om met aanwezigheid van de vaste pedagogisch medewerker een oudergesprek te voeren.
- **opnemen van de telefoon van SKiP:** een stagiair mag in de loop van de stage de telefoon opnemen, hij/zij wordt hierin begeleid door de Werkbegeleider
- **schrijven in de schriftjes:** een stagiair mag in de loop van de stage de dagelijkse stukjes schrijven, hij/zij wordt hierin begeleid door de Werkbegeleider
- **vergaderingen:** als het nodig is, kan de stagiair aanwezig zijn bij vergaderingen

En tenslotte nogmaals:

De verantwoordelijkheid voor de opvang van de kinderen ligt volledig bij SKiP.

B. Pedagogisch coach en pedagogisch beleidsmedewerker

Inzet pedagogisch coach en beleidsmedewerker **2021**

Vanaf 2020 is iedere kinderopvangorganisatie verplicht een pedagogisch coach en beleidsmedewerker aan te stellen.

Er is een basisberekening (zie hieronder), waarbij het totaal aantal uren komt op 370 uur voor de totale organisatie. Vanzelfsprekend wordt in de praktijk rekening gehouden met de individuele behoefte van de medewerkers alsook de geschatte extra aandacht per locatie. Zo heeft onze nieuwe peuterspeelzaal op dit moment meer aandacht nodig dan de reeds lang en goed functionerende kinderdagverblijven.

Hierbij de verantwoording zoals dat binnen het pedagogisch beleid van SKiP geïmplementeerd is.

SKiP heeft de functie gesplitst in een aparte beleidsmedewerker (directeur) en een pedagogisch coach.

De beleidsmedewerker is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het pedagogisch beleid.

Samen met de pedagogische coach is zij tevens verantwoordelijk voor de implementatie hiervan.

De pedagogisch coach is vooral ondersteunend bij de uitvoering van het pedagogisch beleid. Zij maken beiden deel uit van het managementteam.

Berekening van het totaal aantal uren beschikbaar voor coaching en beleid:

SKiP heeft 5 locaties en circa 12 fte pedagogisch medewerkers.

- voor iedere locatie is 50 uur gereserveerd: $50 \times 5 = 250$ uur
- en voor iedere fulltime medewerker wordt 10 uur gereserveerd: $10 \times 12 = 120$ uur

In totaal is er **370 uur** gereserveerd voor coaching en beleid, circa 2 dagdelen (7 uur) per week.

De beleidsmedewerker/directeur heeft een contract voor 32 uur. Zij is pedagoog en naast de dagelijkse leiding is een belangrijk onderdeel van haar takenpakket het ontwikkelen van beleid (kwaliteitsbeleid en pedagogisch beleid), in de functieomschrijving staat dit verder uitgewerkt.

Wij zijn van mening dat coaching een belangrijke bijdrage levert aan de kwaliteit van de opvang. Dit was al jarenlang een onderdeel van een traject binnen de begeleiding van de medewerkers. Coaching kan bestaan uit individuele persoonlijke gesprekken en uit coaching 'on the job', maar ook uit begeleiding bij intervisie en workshops van teamavonden. Daarom heeft de pedagogisch coach een ruim aandeel in de beschikbare uren en overlegt zij tevens met de beleidsmedewerker over de gewenste inzet van de uren.

Onze pedagogisch coach Yvonne Bijster heeft een contract voor 30 uur per week, hiervan is tenminste een dag (of 2 halve dagen) gereserveerd voor coaching en overleg.

Wij gaan in iedere geval uit van tenminste **370 uur** coaching en beleidsvorming.

Rekening houdend met de grootte en de behoefte per locatie hebben we onderstaande uren gereserveerd en als volgt verdeeld:

Coaching individueel per (parttime) medewerker per jaar:

- kdV Pippeloentje 60 uur (6 uur per medewerker)
- kdV Pluk: 42 uur (6 uur per medewerker)
- nso Pipkids 12 uur (6 uur per medewerker)
- bso Skippers 18 uur (6 uur per medewerker)
- psz 't Stekkie 20 uur (10 uur per medewerker in 2020 en 2021). *Met ingang van 2022 zullen daar nog 10 uur per doelgroeppeuter VE-coaching bijkomen.*

In totaal wordt er dus 152 uur individuele coaching gegeven. Hiernaast heeft de pedagogisch coach circa 50 uur voor overleg met de beleidsmedewerker en de voorbereiding van intervisie en teamavonden.

De overige uren zijn gereserveerd voor beleidsvorming, dit valt grotendeels onder het takenpakket van de beleidsmedewerker.

Overige punten:

- De coach draagt ieder kwartaal verantwoording af aan de directeur over de coachings-uren d.m.v. het bijhouden van een overzicht.
- De coach heeft HBO (SPH) en opleiding tot pedagogisch coach gevolgd bij LogaVak, zelf wordt zij gecoacht door iemand van buiten de organisatie.
- De beroepskrachten worden geïnformeerd over de inzet van de coach en beleidsmedewerker tijdens iedere teamvergadering (vast agendapunt op alle teamvergaderingen en het managementoverleg).
- De ouders worden geïnformeerd over de inzet van de coach en beleidsmedewerker:
 - via de oudercommissie
 - bij de intake van nieuwe ouders (staat op het lijstje van punten die ter sprake komen)
 - staat in het VE- werkplan op de website.